

Ystod o brofiadau

Dylid rhoi cyfleoedd i ddysgwyr:

- ddarllen ystod eang o destunau di-dor a phytiog, mewn fformat print neu mewn ffurf ddeinamig fel sail i'w hymatebion ar lafar ac yn ysgrifenedig. Dylai'r rhain gynnwys:
 - testunau cyflawn a detholiadau
 - testunau gwybodaeth a chyfeiriol
 - barddoniaeth a rhyddiaith draddodiadol a chyfoes
 - nofelau graffig a llyfrau llun
 - drama, gan gynnwys perfformiadau drama
 - testunau sy'n ymwneud â phynciau heriol sy'n ehangu'r gorwelion, sy'n datblygu'r gallu i ymresymu
 - testunau sy'n ymestyn dealltwriaeth ddeallusol, foesol ac emosiynol dysgwyr
 - testunau sy'n cynnwys ystod o strwythurau, ffurfiau, pwrpasau, sy'n apelio at wahanol gynulleidfaoedd a dyfeisiau cyflwyno gwahanol
 - testunau sy'n gyfoethog o ran safon ac amrywiaeth ieithyddol
 - testunau sy'n adlewyrchu dewis darllen personol dysgwyr
 - testunau ag iddynt amrywiaeth o gyd-destunau cymdeithasol, hanesyddol a diwylliannol
 - testunau sy'n amrywio o ran tôn, e.e. *testunau sy'n llawn hiwmor*, *testunau sy'n cynnwys parodi*, *testunau sy'n chwarae ar eiriau*
 - testunau sy'n cynnig her
 - testunau sy'n dangos effaith technoleg ar yr iaith
- darllen fel unigolyn a chydag eraill, e.e. *darllen mewn paru*, *darllen mewn grŵp dan arweiniad*
- darllen at ddibenion gwahanol, e.e. *er mwynhad personol*, *i adalw gwybodaeth*, *i grynhoi a chyfosod gwybodaeth allweddol*, *i ddehongli a chyfuno gwybodaeth*, *i ddilysu gwybodaeth*, *i gyfoethogi dealltwriaeth drwy ail-ddarllen*, *i adnabod dyfeisiau iaith a ddefnyddir gan yr awdur*, *i ddadansoddi pwrpas ac i dreiddio dan groen testun am ystyr*
- datblygu'r iaith a'r derminoleg briodol i allu trafod, ystyried a gwerthuso eu gwaith eu hunain a gwaith eraill, e.e. *awduron*, *beirdd*, *eu cyfoedion*, mewn testunau ysgrifenedig a deinamig.

Dylai dysgwyr brofi ystod o brofiadau ieithyddol cyfoethog fel y gall eu sgiliau llafar, darllen ac ysgrifennu blethu â'i gilydd i'w galluogi i ddod yn ddarllenwyr brwdfrydig, annibynnol a meddylgar.

Mae'r Rhaglenni Astudio Cymraeg a'r Saesneg wedi eu datblygu law yn llaw. Gall dysgwyr ddefnyddio sgiliau trawsieithu a sgiliau deuol i ddatblygu'r ddwy iaith gan sicrhau bod cryfder mewn un iaith yn atgyfnerthu'r llall.

Allwedd

O fewn y tabl, bydd testun o'r FfLIRh yn ymddangos fel testun normal. Bydd y sgiliau sydd yn benodol i'r Rhaglen Astudio Cymraeg yn cael eu dynodi gan brint trwm. Bydd y sgiliau hyn hefyd yn cael eu dynodi gan yr eicon hwn.

Sgil rhaglen astudio ❖ Mae'r sgiliau hyn, ar y cyd â datganiadau'r FfLIRh, yn ffurfio'r Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 2 Cymraeg.

D.S.

Er mwyn bod yn hygyrch ac yn ddarllenadwy, dyluniwyd y tablau hyn i'w hargraffu ar faint A3.

Llinyn: Darllen

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 3	Blwyddyn 4	Blwyddyn 5	Blwyddyn 6
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth	Strategaethau darllen	defnyddio ystod o strategaethau i ddeall ystyr geiriau a brawddegau gan gynnwys gwybodaeth am ffoneg, gwreiddiau geiriau, teuluoedd geiriau, cystrawen, trefn testun a gwybodaeth flaenorol am y cyd-destun	defnyddio ystod o strategaethau i ddeall ystyr geiriau a brawddegau gan gynnwys gwybodaeth am ffoneg, gwreiddiau geiriau, teuluoedd geiriau, cystrawen, trefn testun a gwybodaeth flaenorol am y cyd-destun	defnyddio ystod o strategaethau i ddeall ystyr geiriau a brawddegau gan gynnwys gwybodaeth am ffoneg, gwreiddiau geiriau, teuluoedd geiriau, cystrawen, trefn testun a gwybodaeth flaenorol am y cyd-destun	defnyddio ystod o strategaethau i ddeall ystyr geiriau a brawddegau gan gynnwys gwybodaeth am ffoneg, gwreiddiau geiriau, teuluoedd geiriau, cystrawen, trefn testun a gwybodaeth flaenorol am y cyd-destun
		darllen testunau gwybodaeth byr yn annibynnol gan ganolbwyntio	darllen testunau gan gynnwys testunau heb fawr o gliwiau gweledol, yn annibynnol, gan ganolbwyntio	darllen testunau estynedig yn annibynnol am gyfnodau cyson	darllen testunau cymhleth yn annibynnol am gyfnodau cyson
		gyda chymorth, dechrau adnabod a deall rhai nodweddion sylfaenol mewn testunau di-dor a phytiog o ran iaith, strwythur a chyflwyniad, e.e. strwythur stori, cynllun llythyr ❖	gyda chymorth, deall ac adnabod nodweddion testunau di-dor a phytiog o ran iaith, strwythur a chyflwyniad, e.e. cyflwyniad sgript, cyflwyniad erthygl papur newydd ❖	deall ac adnabod nodweddion mewn ystod gynyddol o destunau (di-dor a phytiog) o ran iaith, strwythur a chyflwyniad, e.e. iaith dyddiadur personol, yr iaith a ddefnyddir mewn araith ❖	yn hyderus, deall ac adnabod nodweddion ystod o destunau gwahanol (di-dor a phytiog) o ran iaith, strwythur, thema a chyflwyniad ❖
		darllen ar goedd gan ddefnyddio atalnodi i helpu'r mynegiant	defnyddio dealltwriaeth o gystrawen y frawddeg ac atalnodi i ddeall ystyr	adnabod sut mae atalnodi'n perthyn i gystrawen brawddeg a sut mae ystyr yn cael ei lunio mewn brawddegau cymhleth	deall sut gall atalnodi amrywio gan effeithio ar gystrawen ac ystyr y frawddeg, e.e. <i>Ces i gacen(,) siocled a chaws i de</i>
		cip ddarllen (sgimio) i gael trosolwg ar destun, e.e. <i>pwnc, pwrpas</i>	cip ddarllen (sgimio) i gael prif neges testun neu'r prif syniad mewn pennod	defnyddio ystod o strategaethau i gip ddarllen (sgimio), e.e. <i>dod o hyd i'r geiriau neu'r ymadroddion allweddol, y byrdwn, y prif syniadau, themâu</i>	defnyddio ystod o strategaethau i ddod o hyd i wybodaeth, e.e. <i>cip ddarllen (sgimio) am gynnwys bras, llithr ddarllen (sganio) am fanylion</i>
		chwilio am wybodaeth benodol mewn testunau gan ddefnyddio cynnwys, mynegeion, geirfâu, geiriaduron	llithr ddarllen (sganio) am wybodaeth benodol gan ddefnyddio amryw o nodweddion mewn testunau, e.e. <i>teitlau, darluniau, geiriau allweddol</i>		
		defnyddio cliwiau gweledol, e.e. <i>darluniau, ffotograffau, diagramau a siartiau</i> , er mwyn gwella dealltwriaeth			

Llinyn: Darllen

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 3	Blwyddyn 4	Blwyddyn 5	Blwyddyn 6
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth	Strategaethau darllen	adnabod dibenion gwahanol testunau, e.e. <i>rhoi gwybodaeth, cyfarwyddo, esbonio</i>	adnabod sut mae testunau'n gwahaniaethu yn ôl eu pwrpas, eu strwythur a'u cynllun	llithr ddarllen (sganio) i ddod o hyd i fanylion penodol gan ddefnyddio trefnyddion graffig a thestunol, e.e. <i>is-benawdau, diagramau</i>	darllen yn fanwl gan wneud nodiadau at ddibenion penodol
		adnabod sut mae testunau'n cael eu trefnu, e.e. <i>rhestri, pwyntiau â rhifau, diagramau â saethau, tablau a phwyntiau bwled</i>	dod o hyd i wybodaeth a syniadau ar dudalennau gwe gan ddefnyddio gwahanol ffyrdd o chwilio ac asesu pa ffyrdd yw'r rhai mwyaf effeithlon	adnabod nodweddion testunau, e.e. <i>cyflwyniad i bwnc, dilyniant, darluniau, i ba raddau y mae'n ffurfiol</i>	chwilio ar y rhyngwyd yn ofalus gan benderfynu pa ffynonellau i'w darllen a'u credu
		dod o hyd i wybodaeth ar dudalennau gwe gan ddefnyddio nodweddion sgrin, e.e. <i>barrau offer, barrau ochr, penawdau, saethau</i>		defnyddio gwybodaeth o ffynonellau yr ymddiriedir ynddynt ar sgrin ac ar bapur, gan ddethol a lawrlwytho yn ôl yr angen	
Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd	Darllen a deall	nodi'n gywir bwnc a phrif syniadau testun, e.e. <i>drwy uwcholeuo, gan ddefnyddio geiriau allweddol y testun</i>	nodi'n gywir y prif syniadau a'r wybodaeth ategol mewn testunau	dangos dealltwriaeth o'r prif bwyntiau a'r manylion arwyddocaol mewn testunau, e.e. <i>map meddwl gan osod syniadau yn nhrefn pwysigrwydd, siart lif sy'n nodi proses</i>	dangos dealltwriaeth o'r prif syniadau a manylion arwyddocaol mewn testunau gwahanol ar yr un pwnc
		dod i gasgliad ynglŷn â syniadau a gwybodaeth drwy gysylltu gosodiadau pendant, e.e. <i>achos ac effaith</i>	dod i gasgliad ynglŷn â'r cysylltiadau rhwng gwybodaeth, e.e. <i>dilyniant, pwysigrwydd</i>	dehongli ystyr nad yw wedi'i ddatgan yn bendant, e.e. <i>beth sy'n digwydd nesaf?, pam gwnaeth hilef hynny?</i>	dehongli syniadau nad ydynt wedi'u datgan yn bendant, e.e. <i>safbwyntiau neu agweddau'r awdur</i>
		cymryd diddordeb mewn gwybodaeth y tu hwnt i'w profiad personol	archwilio gwybodaeth a syniadau'r tu hwnt i'w profiad personol	adnabod ac archwilio syniadau a gwybodaeth sydd o ddiddordeb iddynt	adnabod syniadau a gwybodaeth sydd o ddiddordeb iddynt i ddatblygu dealltwriaeth bellach
		dechrau gwneud cysylltiadau rhwng testunau di-dor a/neu bytiog ❖	dechrau adnabod a gweld tebygrwydd a gwahaniaethau rhwng testunau di-dor a/neu bytiog ❖	yn annibynnol, gallu adnabod a gweld tebygrwydd a gwahaniaethau rhwng testunau di-dor a/neu bytiog ❖	adnabod a dechrau esbonio'r tebygrwydd a'r gwahaniaethau rhwng testunau di-dor a/neu bytiog o ran iaith, ffurf, strwythur, technegau a dyfeisiau, cymeriadau ❖

Llinyn: Darllen

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 3	Blwyddyn 4	Blwyddyn 5	Blwyddyn 6
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd	Ymateb a dadansoddi	defnyddio gwybodaeth o destun wrth drafod neu wrth ysgrifennu	dewis a defnyddio gwybodaeth a syniadau o destunau	cydgasglu a threfnu gwybodaeth a syniadau o ffynonellau gwahanol	cydgasglu a gwneud cysylltiadau, e.e. <i>blaenoriaethu, categoreiddio</i> , rhwng gwybodaeth a syniadau o ffynonellau gwahanol
				dehongli'r hyn y mae awdur yn ei feddwl am y pwnc, e.e. <i>edmygu person hanesyddol, diddordeb yn unig mewn ffeithiau</i>	gwahaniaethu rhwng ffeithiau, damcaniaethau a barn
					ystyried safbwyntiau awduron gwahanol ar yr un pwnc, e.e. <i>mae llygod mawr yn ddiddorol neu'n broblem</i>
		datblygu eu gallu i ddarllen testunau di-dor a phytiog yn rhugl ac yn gywir gan fwynhau ymateb iddynt ar lafar ac yn ysgrifenedig ❖	datblygu eu gallu i ddarllen ystod o destunau di-dor a phytiog yn rhugl ac yn gywir gan fwynhau ymateb iddynt ar lafar ac yn ysgrifenedig ❖	darllen ystod gynyddol o destunau di-dor a phytiog yn rhugl, yn gywir a chyda dealltwriaeth a mwynhad gan ymateb iddynt ar lafar ac yn ysgrifenedig ❖	darllen ystod o destunau di-dor a phytiog yn hyderus, yn rhugl, yn gywir a chyda dealltwriaeth a mwynhad gan ymateb iddynt ar lafar ac yn ysgrifenedig ❖
		gydag anogaeth, ystyried yr hyn y maent wedi ei ddarllen/gwyllo gan ymateb ar lafar ac yn ysgrifenedig i'r syniadau, yr iaith a'r cyflwyniad ❖	ystyried yr hyn y maent wedi ei ddarllen/gwyllo gan ymateb ar lafar ac yn ysgrifenedig i'r syniadau, yr iaith, y naws a threfn/cyflwyniad y testun ❖	ystyried yr hyn y maent wedi ei ddarllen/gwyllo gan ymateb ar lafar ac yn ysgrifenedig i'r syniadau, yr iaith, yr arddull, y naws a threfn/cyflwyniad y testun gan ddechrau dewis tystiolaeth i gefnogi safbwynt ❖	ystyried yr hyn y maent yn ei ddarllen/gwyllo gan ymateb ar lafar ac yn ysgrifenedig i'r syniadau, yr iaith, yr arddull, y naws, y drefn a chyflwyniad y testun gan ddewis tystiolaeth i gefnogi safbwynt ❖
		deall bod testunau'n newid pan fyddant yn cael eu haddasu ar gyfer gwahanol gyfryngau a chynulleidfaoedd, e.e. <i>testun ysgrifenedig a fersiwn ffilm/cartŵn</i> ❖	adnabod sut mae testunau'n newid pan fyddant yn cael eu haddasu ar gyfer gwahanol gyfryngau a chynulleidfaoedd ❖	dechrau nodi sut mae testunau'n newid pan fyddant yn cael eu haddasu ar gyfer gwahanol gyfryngau a chynulleidfaoedd ❖	nodi sut mae testunau'n newid pan fyddant yn cael eu haddasu ar gyfer gwahanol gyfryngau a chynulleidfaoedd ❖
		gwneud cysylltiadau rhwng yr hyn y maent yn ei ddarllen a'r hyn y maent eisoes yn ei wybod a'i gredu am y pwnc.	deall sut y gall rhywbeth gael ei gynrychioli ar ffurfiau gwahanol, e.e. <i>delwedd symudol, aml-foddol a phrint</i> .	pwyso a mesur a yw'r cynnwys yn ddibynadwy, e.e. <i>ydy ffotograffau'n fwy dibynadwy na lluniadau?</i>	ystyried a yw testun yn effeithiol i gyfleu gwybodaeth a syniadau.

Ystod o brofiadau

Dylid rhoi cyfleoedd i ddysgwyr:

- ddarllen ystod eang o destunau di-dor a phytiog, mewn fformat print neu mewn ffurf ddeinamig fel sail i'w hymatebion ar lafar ac yn ysgrifenedig. Dylai'r rhain gynnwys:
 - testunau cyflawn a detholiadau
 - testunau gwybodaeth a chyfeiriol
 - barddoniaeth a rhyddiaith draddodiadol a chyfoes
 - nofelau graffig
 - drama a pherfformiadau drama
 - testunau sy'n ymwneud â phynciau heriol sy'n ehangu'r gorwelion, sy'n datblygu'r gallu i ymresymu
 - testunau sy'n cynnwys ystod o strwythurau, ffurfiau, pwrpasau, sy'n apelio at wahanol gynulleidfaoedd a dyfeisiau cyflwyno gwahanol
 - testunau sy'n gyfoethog o ran safon ac amrywiaeth ieithyddol
 - testunau sy'n adlewyrchu dewis darllen personol dysgwyr
 - testunau ag iddynt amrywiaeth o gyd-destunau cymdeithasol, hanesyddol a diwylliannol
 - testunau sy'n ymestyn dealltwriaeth ddeallusol, foesol ac emosiynol dysgwyr
 - testunau sy'n amrywio o ran tôn, e.e. *testunau sy'n cynnwys parodi neu eironi, testunau sy'n chwarae ar eiriau, testunau coeglyd/ensyniad*
 - testunau sy'n cynnig her
- deall sut mae testunau'n esblygu wrth ymateb i newidiadau cymdeithasol a thechnolegol
- darllen fel unigolyn a chydag eraill, e.e. *darllen mewn parau, darllen mewn grŵp dan arweiniad, darllen ar y cyd*
- darllen at ddibenion gwahanol, e.e. *er mwynhad personol, i adalw gwybodaeth, i grynhoi a chyfosod gwybodaeth allweddol, i ddehongli a chyfuno gwybodaeth, i ddilysu gwybodaeth, i gyfoethogi dealltwriaeth drwy ail-ddarllen, i adnabod dyfeisiau iaith a defnyddir gan yr awdur, i ddadansoddi pwrpas ac i dreiddio dan groen testun am ystyr*
- datblygu'r iaith a'r derminoleg briodol i allu trafod, ystyried a gwerthuso eu gwaith eu hunain a gwaith eraill, e.e. *awduron, beirdd, eu cyfoedion*, mewn testunau ysgrifenedig a deinamig
- testunau sy'n dangos effaith technoleg ar yr iaith.

Dylai dysgwyr brofi ystod o brofiadau ieithyddol cyfoethog fel y gall eu sgiliau llafar, darllen ac ysgrifennu blethu â'i gilydd i'w galluogi i ddod yn ddarllenwyr brwdfrydig, annibynnol a meddylgar.

Mae'r Rhaglenni Astudio Cymraeg a'r Saesneg wedi eu datblygu law yn llaw. Gall dysgwyr ddefnyddio sgiliau trawsieithu a sgiliau deuol i ddatblygu'r ddwy iaith gan sicrhau bod cryfder mewn un iaith yn atgyfnerthu'r llall.

Allwedd

O fewn y tabl, bydd testun o'r FfLIRh yn ymddangos fel testun normal. Bydd y sgiliau sydd yn benodol i'r Rhaglen Astudio Cymraeg yn cael eu dynodi gan brint trwm. Bydd y sgiliau hyn hefyd yn cael eu dynodi gan yr eicon hwn.

Sgil rhaglen astudio ❖ Mae'r sgiliau hyn, ar y cyd â datganiadau'r FfLIRh, yn ffurfio'r Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 3 Cymraeg.

D.S.

Er mwyn bod yn hygyrch ac yn ddarllenadwy, dyluniwyd y tablau hyn i'w hargraffu ar faint A3.

Llinyn: Darllen

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 7	Blwyddyn 8	Blwyddyn 9
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth	Strategaethau darllen	defnyddio'u gwybodaeth am y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> – tarddiadau a theuluoedd geiriau – cystrawen strwythur y frawddeg a strwythur testun cyfan – cynnwys a chyd-destun i wneud synnwyr o eiriau, brawddegau a thestunau cyfan	defnyddio'u gwybodaeth am y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> – tarddiadau a theuluoedd geiriau – cystrawen strwythur y frawddeg a strwythur testun cyfan – cynnwys a chyd-destun i wneud synnwyr o eiriau, brawddegau a thestunau cyfan	defnyddio'u gwybodaeth am y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> – tarddiadau a theuluoedd geiriau – cystrawen strwythur y frawddeg a strwythur testun cyfan – cynnwys a chyd-destun i wneud synnwyr o eiriau, brawddegau a thestunau cyfan
		defnyddio ystod o strategaethau, e.e. <i>darllen cyflym, darllen agos, anodi, rhagfynegi</i> , i gip ddarllen (sgimio) testunau i gael y neges, y syniadau a'r themâu allweddol, a'u llithr ddarllen (sganio) am wybodaeth fanwl	defnyddio ystod o strategaethau, e.e. <i>darllen cyflym, darllen agos, anodi, rhagfynegi</i> , i gip ddarllen (sgimio) testunau i gael y neges, y syniadau a'r themâu allweddol, a'u llithr ddarllen (sganio) am wybodaeth fanwl	defnyddio ystod o strategaethau, e.e. <i>darllen cyflym, darllen agos, anodi, rhagfynegi</i> , i gip ddarllen (sgimio) testunau i gael y neges, y syniadau a'r themâu allweddol, a'u llithr ddarllen (sganio) am wybodaeth fanwl
		adnabod a deall nodweddion ystod eang a gwahanol o destunau heriol (di-dor a phytiog) o ran iaith, thema, strwythur a chyflwyniad y testun ❖	yn hyderus, adnabod a deall beth yw nodweddion ystod eang a gwahanol o destunau heriol (di-dor a phytiog) o ran iaith, thema, strwythur a chyflwyniad y testun ❖	yn annibynnol, adnabod a deall beth yw nodweddion ystod eang a gwahanol o destunau heriol (di-dor a phytiog) o ran iaith, thema, strwythur a chyflwyniad y testun ❖
		asesu ansawdd a dibynadwyedd gwybodaeth ar dudalennau'r rhyngwrwyd gan ystyried o ble mae'n dod a gwirio pa mor gywir yw hi	dewis a dethol pa ffynonellau ar y rhyngwrwyd i'w lawrlwytho neu i'w dyfynnu, yn ôl eu dibynadwyedd a'u perthnasedd	defnyddio'r rhyngwrwyd yn llawn gan ddethol yn ofalus er mwyn diweddarau, ehangu a dyfnhau dealltwriaeth o wybodaeth, syniadau a materion
Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd	Darllen a deall	canolbwyntio wrth ddarllen testunau, ar sgrin ac ar bapur, sydd yn newydd iddynt gan ddeall yr wybodaeth sydd ynddynt	canolbwyntio wrth ddarllen testunau, ar sgrin, ac ar bapur, sydd yn newydd iddynt gan ddeall yr wybodaeth sydd ynddynt	canolbwyntio wrth ddarllen testunau, ar sgrin ac ar bapur, sydd yn newydd iddynt gan ddeall yr wybodaeth sydd ynddynt
		dewis y prif bwyntiau mewn testunau ac adnabod sut mae gwybodaeth a thystiolaeth yn cael eu defnyddio i'w hategu	dod o hyd i wybodaeth a thystiolaeth ychwanegol o ffynonellau gwahanol a'u defnyddio'n ddethol	chwilio am ddeunyddiau ychwanegol mewn testunau a'u defnyddio i ehangu dealltwriaeth
		darllen rhwng y llinellau gan ddehongli a dod i gasgliad	defnyddio casglu a dehongli i ddeall haenau o ystyr	dod i ddeall testunau'n llawn gan ddefnyddio technegau casglu, dehongli a dadansoddi
		adnabod sut trefnir testun, e.e. <i>yn rhesymegol neu'n thematig</i> , er mwyn gwneud i'r cynnwys fod yn eglur ac yn llawn gwybodaeth	gwneud cysylltiadau rhwng testunau, eu themâu a'u cynnwys ffeithiol ac adnabod unrhyw bwyntiau sy'n cytuno â'i gilydd neu sy'n gwrth-ddweud ei gilydd	cymharu a chyferbynnu themâu a materion ar draws ystod o destunau

Llinyn: Darllen

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 7	Blwyddyn 8	Blwyddyn 9
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd	Darllen a deall	dilyn syniadau cychwynnol sydd o ddiddordeb iddynt drwy wneud rhagor o ymchwil	darllen o amgylch pwnc sydd o ddiddordeb iddynt a datblygu dealltwriaeth ehangach drwy ymchwilio	ymchwilio i ystod eang o ffynonellau i ddatblygu dealltwriaeth lawn o bwnc
		adnabod ac esbonio'r hyn sy'n debyg a'r hyn sy'n wahanol mewn testunau di-dor a/neu bytiog, e.e. o ran thema/pwnc, iaith, techneg, strwythur, ffurf, cymeriadaeth ❖	dadansoddi'r hyn sy'n debyg a'r hyn sy'n wahanol mewn testunau di-dor a/neu bytiog, e.e. o ran thema/pwnc, iaith, techneg, strwythur, ffurf, cymeriadaeth ❖	cymharu'n ofalus gan dynnu sylw at yr hyn sy'n debyg a'r hyn sy'n wahanol mewn testunau di-dor a/neu bytiog, e.e. o ran thema/pwnc, iaith, techneg, strwythur, ffurf, cymeriadaeth ❖
	Ymateb a dadansoddi	cydgasglu a chrynhoi gwybodaeth berthnasol, e.e. <i>dwyn ynghyd a chrynhoi ffeithiau a syniadau am bwnc</i> , o destunau gwahanol	crynhoi a chyfuno gwybodaeth, e.e. <i>cyfrif cryno o bwnc eang</i> , gan ddefnyddio ffynonellau gwahanol	cyfuno a dadansoddi gwybodaeth er mwyn hybu dealltwriaeth ddofn, e.e. <i>o achosion, canlyniadau, patrymau</i> , gan ddefnyddio ffynonellau gwahanol
		gwahaniaethu rhwng ffeithiau, damcaniaethau a barn gan ddefnyddio tystiolaeth i ddangos y gwahaniaethau	gwahaniaethu rhwng rhagfarn a barn wrthrychol gan esbonio sut maent yn wahanol	gwahaniaethu rhwng ffeithiau/tystiolaeth a rhagfarn/dadl
		cymharu safbwyntiau ar yr un pwnc a phwyso a mesur p'un yw'r mwyaf dilys	adnabod gwahanol safbwyntiau ar bwnc ac unrhyw feysydd lle ceir cytuno a gwrth-ddweud	adnabod gwahanol ddehongliadau ar ffeithiau a gwybodaeth a'u cloriannu
		darllen a thrafod ystod o destunau di-dor a phytiog yn hyderus gan ddangos dealltwriaeth ac amgyffredd wrth ymateb yn bersonol a gallu cyfiawnhau'r ymateb hwnnw ❖	darllen a thrafod ystod o destunau di-dor a phytiog yn hyderus gan ddangos dealltwriaeth ac amgyffredd yn ogystal â'r gallu i gyfiawnhau eu barn wrth ymateb ❖	darllen a thrafod ystod eang o destunau di-dor a phytiog yn hyderus gan werthfawrogi a dadansoddi'n barhaus wrth ymateb yn bersonol ❖
		ystyried yr hyn y maent yn ei ddarllen/gwylio gan ymateb ar lafar ac yn ysgrifenedig i'r syniadau, yr iaith, y naws a'r cyflwyniad gan ddefnyddio tystiolaeth o'r testun i gefnogi eu barn ❖	ystyried yr hyn y maent yn ei ddarllen/gwylio gan ymateb ar lafar ac yn ysgrifenedig i'r syniadau, yr iaith, y naws a'r cyflwyniad gan ddefnyddio tystiolaeth addas o'r testun i gefnogi eu barn ❖	ystyried yr hyn y maent yn ei ddarllen/gwylio gan ymateb ar lafar ac yn ysgrifenedig i'r syniadau, yr iaith, y naws a'r cyflwyniad gan ddewis a dethol tystiolaeth o'r testun i gefnogi eu barn bersonol neu feirniadol ❖
		nodi sut mae testunau'n newid pan fyddant yn cael eu haddasu ar gyfer gwahanol gyfryngau a chynulleidfaoedd gan ystyried yr effaith a fwriadwyd ar y darllenydd/cynulleidfa, e.e. <i>fersiwn y ffilm a'r nofel Tân ar y Comin</i> ❖	ystyried sut y mae testunau'n newid pan fyddant yn cael eu haddasu ar gyfer gwahanol gyfryngau a chynulleidfaoedd gan drafod yr effaith a fwriadwyd ar y darllenydd/cynulleidfa ❖	ystyried sut y mae testunau'n cael eu haddasu ar gyfer gwahanol gyfryngau gan ddadansoddi eu diben a'r effaith a fwriadwyd ar y darllenydd/cynulleidfa ❖
		gwerthuso cynnwys, cyflwyniad ac apêl testun.	gwerthuso testunau yn ôl eu hansawdd a'u lefel diddordeb.	gwerthuso pa mor ddefnyddiol a dibynadwy yw testunau.